

[Finansministeren.]

andre krigsførende Lande i hvert Fald i væsentlig Udstrækning har finansieret deres Krigsførelse ved Beskatning i selve Krigsaarene. Naar vi ikke har gjort dette, hænger det naturligvis sammen med, at man opererede med den Forudsætning, at de Udgifter, der er affholdt for tysk Regning, skulde godtgøres af Tyskland, naar Krigen var forbi. Vi maa nu se den Kendsgerning i Øjnene, at selv om vi har anmeldt et Beløb paa mellem 11 og 12 Milliarder Kr. til Erstatningskonferencen, er det kun beskedne Beløb, vi kan regne med at faa i en overskuelig Fremtid, og det vil da sige, at hvad andre Lande i væsentlig Udstrækning har betalt ved Skatter under Krigen, det bliver Danmark nødt til at betale ved Skatter efter Krigen. Vi maa regne med, at vore Skatter i en lang Aarrække fremover vil blive væsentligt højere, end de vilde være blevet, hvis denne store Byrde ikke var lagt paa Landet. Det er paakrævet, at vi allerede nu tager fat paa den Opgave at sanere Landets Økonomi efter Besættelsen, og dertil hører naturligvis ogsaa, at man maa betale de Skatter, som bliver en Følge af den Paavirkning af Statens Økonomi, som vi har været ude for. Dette er saa meget mere paakrævet, som Besættelsesaarenes økonomiske Udvikling jo ikke blot har haft Indvirkning paa Statskassen, men ogsaa paa hele Samfundets Økonomi.

Da man skulde betale disse mange Penge og ikke vilde finansiere dem ved Skatter under Krigen, i øvrigt heller ikke ved Optagelse af normale Statslaan, har man maattet finansiere dem ved Skabelsen af nye Penge, idet Nationalbanken simpelt hen har udbetalt — det kan den jo altid gøre, idet den kan forøge Pengemængden. Derfor har vi faaet den meget store Pengemængde, vi har i Øjeblikket, selv om den allerede er blevet reduceret noget, dels ved Optagelse af visse Statslaan, dels ved at man har opkrævet relativt store Skatter i de sidste Aar af Krigen. Alligevel er der i Øjeblikket en Pengemængde her i Landet paa mellem $4\frac{1}{2}$ og 5 Milliarder Kr., mens det normale med det Prisniveau og Indkomstniveau, vi har haft i disse Aar, vilde være en Pengemængde paa lidt under 1 Milliard Kr. Man kan da regne med, at der i ledige Penge findes mellem 3 og 4 Milliarder Kr., og det er klart, at denne store Pengemængde repræsenterer en Urofaktor i vort økonomiske Liv. Den er utvivlsomt medvirkende til den meget store Efterspørgsel efter Varer og efter Arbejdskraft, vi ser for Øje-

blikket, og som giver sig Udslag i et meget stort Importoverskud, en Tilstand, der ikke kan vare ved, samtidig med at der er en udpræget Mangel paa Arbejdskraft. Paa længere Sigt vil den meget store Pengemængde, hvis den faar Lov at blive ved at eksistere, navnlig have Indvirkning paa Kapitalmarkedet, idet den vil bidrage til at presse Renten ned og derfor gøre Investeringer rentable i større Omfang, end Landets virkelige Tilstand tillader det.

Det er derfor nødvendigt, at denne meget store Pengemængde reduceres, saa at vi faar mere stabile Forhold paa Kapitalmarkedet, og det vil være betimeligt, at man under Hensyn til, hvad jeg tidligere har sagt om Nødvendigheden af større Skatter efter Krigen, gør dette paa den Maade, at man nu ved Overgangen til Fredsøkonomi opkræver en større Eengangsbeskatning, saaledes som andre Lande, der har været i en tilsvarende Situation, har gjort det eller er i Færd med at gøre det. En saadan Eengangsbeskatning er efter denne Krig Slutning gennemført eller forberedt i en Række Lande. Jeg nævner f. Eks. Finland og en Række af den tyske Værnemagt besatte Lande: Frankrig, Holland, Belgien og Norge. Det er en kendt Sag, at Danmark selv har gennemført noget tilsvarende, da vi i 1813 var i en noget lignende Situation. Man vil derved bl. a. ogsaa opnaa, at man forlods kan lægge en relativt stor Del af den Byrde, som Landet nu skal bære, paa dem, der har været saa heldige, at de under Krigen har haft, hvad jeg vil kalde økonomisk Medvind, samtidig med at Landet som Helhed har haft økonomisk Modvind. Samtidig med at denne Krig og navnlig Besættelsen har gjort Danmark fattigere, har den nemlig fremkaldt en Række økonomiske Forskydninger, saaledes som det altid gaar, naar store Ting foregaar i Verden, økonomiske Forskydninger, der har bevirket, at nogle Mennesker er blevet rigere, samtidig med at Landet som Helhed er blevet fattigere. Det er derfor fuldstændig rimeligt, at en Hovedpart af den Eengangsbeskatning, der nu foreslaas, lægges paa dem, hvis Formue er steget under Krigen. Det vilde i og for sig have været rimeligt at lægge en hel Del paa dem, der har haft en stor Geyinst, uden at det har givet sig Udtryk i, at de har opsamlet Formue, men man kan ikke tage noget, hvor der intet er. Man maa trøste sig med, at de, der har brugt Gevinsten, forhaabentlig efterhaanden har betalt store Forbrugsafgifter.